

ventet, da han deeltog i Kirkecommissionsens Forhandlinger, at denne Sag vilde finde en ganske anden Understøttelse af Geistligheden, men han siger, at han er bleven skuffet i denne Forventning, og at denne forandrede Stilling har berettiget den Forandring, der er foregaaet i hans Forhold til Sagen. Det er mig hjært at kunne udtale, at, efter min Overbeviisning, den sidste ærede Taler har været fuldkommen berettiget til denne Forudsætning. Det er mig saameget mere hjært at udtale det, som jeg sætter saa stor Pris paa den ærede Landssthingsmands hele Forhold, at det skulde gjøre mig ondt, dersom han skulde afgive et nyt Argument for den ikke usædvanlige Tro, at lærde Folk — og Mædvig er maaskee for Diebliffet den største Lærde, Danmark har — ere stærkere paa Tænkningens end paa Williens Gebeet. Men jeg troer virkelig, at der var meget god Grund til at forudsætte en heel anden Stemning hos den danske Geistlighed, og jeg skal i denne Henseende kun bringe i Grindring, at geistlige Stemmer i et saadant Omfang og med en saadan Styrke, at de med meget større Ret end, hvad der senere er fremkommet, kunde betragtes som Geistlighedens Stemme, i 1848 endogsaa havde saa stor Hast med at fordre en repræsentativ Forsætning tilveiebragt ad den synodale Wei, at de endog næsten neblagde en Protest imod, at den grundlovgivende Forsamling maatte vedtage en Grundlov for Riget, inden Spørgsmaalet med Hensyn til Kirken var afgjort. Dette er den ganske naturlige og berettigede Slutsteen til en Virksomhed, der gaaer Decennier tilbage, det er en heel Literatur, som foreligger i tykke Bærker og ialfsald i en stor Mængde Brochurer og Artikler, Udtalelser fra Conventer o. s. v. o. s. v., der gaae ud paa at neblægge en geistlig Protest imod den Tingesnes Orden, som bestod før 1848, og som i Principet er den samme som nu, kun at Forholdet med Hensyn til Geistligheden er i høj Grad forværret. Jeg troer altsaa, at den ærede 4de Landssthingsmand for 1ste Kreds var fuldt berettiget til sin Forventning, og at det ikke er ham, men Geistligheden, der i denne Henseende har gjort en Volte. Naar jeg altsaa spørger, hvoraf det kommer, saa kan jeg

kun komme til det Svar, at for det Første er der en heel Deel Medlemmer, som maaskee for saa Maaneder tilbage havde underkrevet Andragendet om at faae tilveiebragt en saadan Forsætning, som nu have ladet sig forlede til mere eller mindre passivt at slutte sig til den Mening, der paa Landemoderne repræsenteres af Biskopperne, hvorefter Biskopperne og Provsterne ere de eneste Berettigede i denne Henseende. Jeg kan ikke troe Andet, end at der foruden alle Slags mere tilfældige og personlige Grunde var en almindelig Følelse af, at, hvis det virkelig kunde gaae saaledes, at det blev en udelukkende geistlig Corporation, der blev anerkjendt som Kirkens Repræsentation, saa sandt de, ifølge Corporationsaanden, at derpaa kunde man gaae ind. Jeg troer, det er Luther selv, der har sagt: „Es ist kein Pfäffchen so klein, es steckt ja ein Pfäffchen darein,“ og det er saaledes ganske forklarligt, at de uden at paatage sig stort Ansvar i saa Henseende have med en vis passiv Tilfredsstillelse seet, om Tingen kunde glide ind i dette Spor. Men, hvad der var mere uventet, er, at en heel Deel Geistlige, der altid have stillet sig paa Frihedens Standpunkt, nu med Gæt modsætte sig en saadan Forsætning, og det er det, jeg vedbliver, og hvad jeg, siden jeg sidst talte, har paa mange Maader fundet bestrykt, at det er til Syvende og Sidst grundet i, at deres Frihedsideer, som de ere udtalte i Dogmet om den præstelige Frihed, gaae ud over det, som vi kalde lovbunden Frihed; har jeg brugt Ordet „Anarchi,“ er det vel noget stærkt, men jeg skal vedkjende mig Tanken, og jeg skal som Exempel derpaa henvisse til, at selv ærede Medlemmer, som dog paa enhver Maade have fralagt sig al Medansvarlighed for den yderste Consequents deraf, have under denne Forhandling talt om, at det var et stort Spørgsmaal, om Folkekirken overhovedet bestaaer, om ikke det Hele var i en fuldkommen Oplosningstilstand, og naar man derfor bestandigt fremhæver det saaledes, at det er en sliig Oplosningstilstand, som man maaskee anseer for forestaaende, maaskee endog ikke anseer for saa sær uheldig, saa er det Noget, jeg paa det Bestemteste maa erklære for uberettiget, naar man i Frihedens Navn har protesteret imod Indførel-